

यती [१] व्युच्छन्ती दुहिता दिवः । अपो मही वृणुते चक्षुषा” इति । इयमुषाः ‘अदृशी’ दृश्यते । वशब्दोऽवधारणार्थः, दृश्यत एव । कीदृशी उषाः, ‘प्रत्यायती’ प्रतिदिनमागच्छन्ती, ‘व्युच्छन्ती’ प्रभातं कुर्वती, ‘दिवो दुहिता’ द्युलोकस्य दुहितृ-स्थानीया, ‘मही’ सर्वप्रजोपकारणं महती, सेयमेतादृशी सती ‘चक्षुषा’ प्रकाशेन, ‘अपोवृणुते’ अनुष्ठीयमानं कर्मावृणोति, प्रकाशयतीत्यर्थः ॥

तत्रैव याज्यामाह । “तमो ज्योतिस्कृणोति सूनरो । उदु-
स्त्रियाः सचते सूर्यः । सचा उद्यं नक्षत्रमर्चिमत् । तवेदुषो
व्युषि सूर्यस्य च” इति । ‘सूनरो’ सुष्ठु सर्वस्य व्यवहाराणां नेत्री,
उषःकाले हि सर्वे प्रतिबुध्य व्यवहरन्ति । तादृशीयमुषाः
‘तमो ज्योतिः कृणोति’ तमसा व्याप्तं जगत् प्रकाशेन व्याप्तं
करोति । तदानीं ‘सूर्यः’, ‘उस्त्रियाः’ रग्नीन्, ‘उत्सचते’
उद्गतत्वेन सम्बद्धान् करोति, प्रसारयतीत्यर्थः । हे ‘उषः’
‘तवेत्’ तवच, ‘सूर्यस्य च’, ‘सचा’ सहैव, ‘व्युषि’ ‘व्युष्टौ, प्रादु-
र्भावे सति, ‘उद्यं नक्षत्रं’ उदितेन नक्षत्रेण, सदृशं दिनं
‘अर्चिमत्’ प्रकाशोपेतं भवति ॥

अथ नक्षत्रचरोः पुरोनुवाक्यामाह । “सं भक्तेन गमीम-
हि । तं नो नक्षत्रमर्चिमत् । भानुमत्तेज उच्चरत् । उप यज्ञ-
मिहागमत्” [२] इति । ‘भक्तेन’ अग्नेन हविर्लक्षणेन, ‘सङ्ग-
मोमहि’ वयं सङ्गता भूयास्म, कर्मानुतिष्ठामेत्यर्थः । यन्न-
क्षत्रमुद्दिश्य वयं कर्म कुर्मः, ‘नः’ अस्मादीयं, ‘तत्’ ‘नक्षत्रं’,